

מסורת הש"ס

^[א] [שבת קא': טיר נג: פסחים יד': יט': עט:], ^[ב] [לקמן טו': ושם סגמ:], ^[ג] ע"ז סט. [ע"ש], ^[ד] שם סא', ^[ה] [נס"א': משומד, וכן להלן], ^[ו] לקמן ד', ^[ז] נס"א': בכל טומאות, ^[ח] [דף כד:], ^[ט] נס"א': יאכילו, ^[י] [פ"א' דמנחות ה"ג], ^[יא] [ג"ל דתנאי], ^[יב] [נ"ע חזק' פסחים סו. ד"ה תושב ומוס' וזחים מו. ד"ה אחיו],

מוסף רש"י

חרב הרי הוא כחלל. הקיס חרב לחלל, מתכת שנגע במת הרי הוא אבי אבות הטומאה כמת עולם, ושנגע בטמא מת הרי הוא אב הטומאה כמותו, גזירת הכתוב הוא במתכת אכל טומאת מת ולא אכל שאר טומאות (פסחים יד:) דכלי מתכת המטמא ממת נעשה כיוצא בזה שנגע בו (שם עט.). קרומית. ללע של קנה (לקמן סו:).

חרב הרי הוא כחלל. טומאות» של מת הראויות לטמא כלי כגון מת

והנוגע בו דהוי מיהא אב הטומאה אם נגע בזה מתכות נעשה כיוצא בו ואם נגע במת הוי אבי אבות ׀הטומאה׀ ואם בטמא מת נגע הוי אב אכל ראשון ושני אין מטמאין כלים והאי סבין נעשה אב.

והאי חרב הרי הוא כחלל הכא לא אינטריך דכלאו הכי נמי מצי מטמא זשר דגברא הוי אב הטומאה וסבין ראשון וזשר שני אלא רבותא קאמר דאפילו ראשון הוי האי זשר: **דאיטמי זשרן**. דהוי האי גברא ראשון ולא מטמא הסבין שאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה דלא מצינו צמורה דמקבל טומאה מראשון ושני אלא אוכל ומשקה כדכתיב (ויקרא יא) כל אשר צמוכו יטמא וסמין ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכלים ומשקים מיטמאים מאויר כלי חרס שהיא ראשון ועושה למה שצמוכו שני ואין כלי מיטמא מאויר כלי חרס שאם היה כלי נתון צמוכו ונטמא החילון השני טהור והכי מפרש בשליה פירקין^[א]: **קרומים של קנה**. פשוטי כלי עץ ולא מקבלי טומאה: **אבי מהדר לתרוזי** לכתחלה ודיעבד דמתניתין: **ואפילו כוסי**. מוסרין לו צהמה לכתחלה לשחוט דמגזה שהחזיקו בה היא אכל ישראל יוצא ונכנס לא ימסור לו לשחוט דאע"ג דהוחזקו בה לעצמם אין מקפידין אם יאכלו^[ב] ישראל נצילות דלית להו לפני עור לא תתן מכשול (שם יט) אלא כמשמעו שלא יתן אבן צדק עור להפילו: **אכלו מוסר לאכול**. דהא לעצמו זהיר בה והיינו דיעבד דמתניתין: **חזן מחש"ו** דאפילו **דיעבד נמי** לא. דהא אדיעבד קיימינן: **שמא ישהו**. לקמן ייב:׀ מפרש אמאי נקט לשון עתיד: **אפילו לכתחלה**. והכא קתני בחדשים רואין אותם ששחטו דיעבד: **אמר רבא**. והיכא דישראל יוצא ונכנס לא ימסור לכותי לכתחלה צממיה: **והא סגן**. צפרק צתרא דמסכת ע"ו דאע"פ שישראל יוצא ונכנס מותר אלמא מסתפי עובד כוכבים דלמא אחי ישראל ולא נגע הכא נמי מסתפי השתא אחי וחזי ליה: **מי קסני מניה**. אדם עובד כוכבים צמנותו ויוצא ונכנס דמשמע לכתחלה: **אין השומר**. את היין: **לריך שיהא יושב ומשמר כו'**. רישא אסיפא לא תקשי דלא זו אף זו קתני כלומר לא דדיעבד דווקא אלא אפילו לכתחלה: **רז אשי אמר גרס: לסיאנון**. כי לא משכח היתר אכיל נצילות ומאחר שהסבין צדוקה ונמונה צידו שחיט שפיר דכל כמה דמצי למיכל היתירא לא אכיל איסורא וכי אין לו סבין צדוק לא טרח להדורי צתר סבין יפה אם זו פגומה: ממלאת

לأשתו (סוטה דף ג.) ופ' חצית (שבת דף קמ.) גבי הרוצח צמי מערה דייק בגמרא דיעבד אין לכתחלה לא: ׀נושין חוס' סוטה ב. ד"ה המקנא דיעבד:׀ **אלא מחבא**. גרס ולא גרס מסיפא דהך דהמניה צפ"צ דמסכת ע"ו (דף סט.) וההיא דאין השומר היא צפ' ר' ישמעאל (שם סא:). **אין השומר צריך בו'**. משמע הכא דאין לריך משמע לכתחלה וקשה דכריש גיטין (דף ד:) גבי הא דאמר רבה לפי שאין בקיאין לשמה פריך עלה מהא דתנן המציה גט ממדינה למדינה צמדינת הים לריך שיאמר צפני נכתב וצפני נחתם הא בזהמה הא בזהמה לא לריך ומשני לא תימא הא בזהמה מדינה לא לריך אלא הא ממדינה למדינה צא"י לא לריך ופריך הא בזהדיא קתני לה המציה גט צא"י אין לריך כו' ומשני אי מההיא ה"א ה"מ דיעבד כו' והיכי ה"א דיעבד הא אין לריך משמע לכתחלה כדמשמע הכא וצקונטרס פי' שם דהכי פריך הא בזהדיא קתני לה וכיון דאשמועינן לה מדיוקא דרישא סיפא למאי אינטריך ומשני דאי מרישא ה"א דוקא דיעבד להכי אנטריך סיפא לאשמועינן אפילו לכתחלה אכל לשון אי מההיא לא משמע הכי וי"ל דהתם כיון שיכול לתקן בדיעבד כדקאמר בזההוא פירקא (שם ה:) שיטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה צפני שנים ויאמר צפני נכתב וצפני נחתם שייך למיתני אין לריך כלומר אין לריך לחזור וליטול אותו הימנה א"נ התם ה"א ה"מ דיעבד דלכתחלה לריך שיראה כתיבת הגט וחתימה ואם לא ראה ה"א אין לריך לחזור ולכתוב אלא יתן לה אע"פ שלא ראה קמ"ל דלכתחלה נמי אין לריך לראות ועי"ל דהכא דייק משום דקאי ארישא דקתני צפ' ר' ישמעאל (ע"ו דף סא.) צעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיהא שם שומר והדר תני אין השומר לריך כו' משמע שכל לפרש דיוצא ונכנס חשיב כשומר גמור והיינו כשומר דרישא: **אב"ב בא ומצאו ששחט חותך בויזר בשר ונותן לו**. ואם תאמר כיון דרבא דממה שחיטה ליינ נסך בא ומאלו ליטמרי בלא חותך כזית זשר ונותן לו כמו ביין נסך דשרי במתניתין צפ' ר' ישמעאל (ע"ו דף ס:) צעובד כוכבים שנמצא בזה הצור כשאין לו מלוה עליו וי"ל דכפרישית לעיל כיון שיכול לצרר על ידי כזית זשר יש לו לצרר: צדק

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ג.

בגזן דברק קרומית של קנה. ואם תאמר והיאך ישחוט צקרומית של קנה והא צעין כלי כדמוכח צסוף התודה (מנחות דף פב:׀) וצסוף דם חטאת (וזחים דף יז:׀) דדריש מדכתיב ויקח את המאלכת לשחוט את בנו דעולה טעונה כלי וילפינן כולוה מעולה וי"ל כגון דתיקנה לקרומית אועשהא כעין כלי ואע"ג דקיימא לן כרבי אדלאמר פ' החליל (סוה דף ג:׀) אין עושין כלי שרת של עץ ופליג אר' יוסי צר רבי יהודה דאמר צפרק החליל עושין כלי שרת של עץ לשחיטת קדשים לא צעין כלי שרת אדצפרק התודה (מנחות דף עח:׀) אמר' דסבין מקדשה ככלי שרת וכן משמע צתוספתא ׀דקתני חומר צקמיה מצשחיטה שהקמינה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפילו קרומית של קנה ועל כרחך לא צעי למימר דלינה טעונה כלי כלל דהא ילפינן מעולה דטעונה כלי אלא דלינה טעונה כלי שרת קאמר מיהו יש לדחות דלא צעין כלי יפה קאמר ולא פסלינן קרומית של קנה משום הקריצהו נא לפחתך (מלאכי ה) כדפריך גמרא צסוטה (דף ד:׀) גבי כפיפה מלרית דהתם דורון הוא דדךך להציאו צכלי נאה אכל צשחיטה לא חיישינן אי נמי כפיפה מלרית מכוונת יותר מקרומית של קנה ורצינו אפרים היה מציא ראה מדתנן צפרק אחזרו מקומן (וזחים דף מו.) שחיטתן צלפון וקצול דמן צכלי שרת צלפון ואילו שחיטתן צכלי שרת לא קתני כדקתני גבי קצלה ואין זה ראה דגבי קצלה נמי לא הזכיר אלא לאשמועינן דצעי שיהא גם הכלי צלפון לאפוקי אם הכלי צדוס והצהמה צלפון והדם מקלח צמוכו מדע דצקדשים קלים דלא צעי לפון לא חש להזכיר קצלה צכלי שרת וצפ' כל הזחים שקבל דמן (שם סו.) ׀דמתן קדשים קלים שחיטתן צפנים וקצול דמן צכלי שרת צפנים התם נמי אחא לאשמועינן דלריך שיהא הכלי צפנים לאפוקי אם רוצ הכלי צחוץ ומיעוטו צפנים ומקבל הדם צמיעוט צצפנים אע"ג שאין נפסל ציוצא^[א]: **הבניח קתני דיעבד**. לא לשנויי אליצא דאצי קאתי דהא

...

שיטה מקובצת

אן ועשהא כעין כלי. ג"ב עי' חזק' מנחות (דף יז ע"ב): ׀ ואע"ג דק"ל כו' דאמר אין עושין: ׀ לא בעינן כלי שרת אע"ג דבפ' התורה אמר' גו"ב (דף פט ע"ב): ׀ אביל קשה דאמתני' דהמקנא:

...

רבינו גרשום

אלא דאיטמי בשרין. והוי אדם ראשון ואין כלי מטמא אלא מחמת אב הטומאה: ׀ ובגזן שברק קרומית של קנה ושחט בה. דאין פשוטי כלי עץ מקבלין טומאה: אע"פ שיוצא ונכנס מותר. כלומר אע"פ שאין ישראל יושב ומשמר אלא יוצא ונכנס מותר הכא נמי לענין שחיטה אע"פ שיוצא ונכנס מותר: לאכול נבילה לחיאבון. כלומר מתאב לאכול בשר ואוכל נבילה לחיאבון:

עין משפט ונר מצוה

ז א מיי פ"ה מהלכות טומאת התם הלכה ג:
ב [מיי] פ"ד מהלכי שחיטה הלכה טזן:
ג א מיי פ"ב מהלכות מאלכות אסורות הלכה ז
ז סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סימן קכט סעיף ה ׀וסימן קיח סעיף י':
ח ד מיי שם פ"ג הלכה ד ׀נוש"ש הלכה ג] סמג שם טוש"ע שם סימן קלא סעיף ה:
י א ׀ מיי פ"ד מהלכות שחיטה הלכה יד ועין ככ"ח סמג עשין סו טוש"ע י"ד סימן צ סעיף צ:

...

שיטה מקובצת

אן ועשהא כעין כלי. ג"ב עי' חזק' מנחות (דף יז ע"ב): ׀ ואע"ג דק"ל כו' דאמר אין עושין: ׀ לא בעינן כלי שרת אע"ג דבפ' התורה אמר' גו"ב (דף פט ע"ב): ׀ אביל קשה דאמתני' דהמקנא:

...